

Els senyors Ferran Falcó Isern, Jordi Subirana i Ortells, i Josep Pera i Colomé, en representació del grup municipal de Convergència i Unió a l'Ajuntament de Badalona, amb domicili a efectes de comunicació a Plaça de la Vila, 1, de Badalona, presenta el següent escrit davant els representants de les administracions participants del conveni signat a Barcelona el 2 de juny de 2005 l'objecte del qual és "la col·laboració entre l'Ajuntament (de Badalona), l'Entitat Metropolitana (de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus), l'Agència de Residus de Catalunya i Gestora Metropolitana de Runes, SA, per restaurar la pedrera de la Vallensana amb el monodipòsit de terres i runes, per avançar en el reciclatge de runes de la construcció i per realitzar una prova pilot d'utilització de rebuig d'Écoparcs degudament embalat, com a material de rebliment per a l'esmentada restauració".

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

A la pedrera de la Vallensana, situada al terme municipal de Badalona i dins el perímetre del Parc Natural de la Serralada de Marina, s'ha finalitzat l'activitat extractiva i s'està en ple desenvolupament del projecte de restauració portat a terme per l'empresa Gestora Metropolitana de Runes SA, d'acord amb la llicència ambiental per exercir l'activitat d' "abocador de terres i runes" atorgada per l'Ajuntament de Badalona el 25 d'octubre de 2002.

L'esmentat projecte de restauració vigent s'adequa als requeriments expressats al Pla Especial de Protecció i Millora del Sector Sud de la Serralada de Marina, aprovat per l'Assemblea General del Consorci Parc de la Serralada de Marina el 17 de gener de 1997, i publicat al Butlletí Oficial de la Província de Barcelona número 63 de data 14 de març de 1997.

El principal objecte del Pla és, entre altres descrits a l'article segon del desplegament normatiu, "establir totes aquelles mesures que siguin necessàries per tal d'aconseguir la preservació dels recursos naturals i de l'equilibri ecològic que cal conservar".

Aquest Pla Especial de Protecció i Millora del Sector Sud de la Serralada de Marina es formula, pel que fa als sòls inclosos en el seu àmbit territorial que tenen la consideració de Parc Forestal, en desenvolupament del Pla General Metropolità, en compliment del que disposa l'article 208 de les seves Normes Urbanístiques i d'acord amb la resta dels articles del 205 al 210.

En la memòria del Pla se situa la pedrera de la Vallensana entre les "principals àrees de tractament específic", establint que aquesta té com a característiques i criteris -"que han de servir com a futur guió del desenvolupament de cadascuna d'elles"- que és un "àmbit de tractament paisatgístic en una zona d'interès natural", que "el seu destí final és el retorn a Parc forestal", i que "atesa l'artificialització del territori, serien admissibles petits usos dotacionals vinculats al Parc, aprofitant la situació estratègica a peu de carretera: arranament d'àrea d'aparcament, àrea de lleure equipada, punt d'informació".

El Títol Tercer del Pla defineix les "Determinacions d'aplicació a les àrees de parc forestal i sòl no urbanitzable", mitjançant les quals s'estableixen "les limitacions que han de respectar-se i les determinacions necessàries per a la conservació i el desenvolupament de les àrees qualificades de parc forestal (claus 27 i 28) i sòl no urbanitzable (claus 8b i 26) dins de l'àmbit del Parc de la Serralada de Marina".

La Secció Segona d'aquest Títol Tercer del Pla Especial, relativa a les "Disposicions comunes a les zones segons valors naturals i usos i als elements construïts", defineix les disposicions que s'han de complir en la restauració dels espais afectats per instal·lacions tècniques d'activitat extractiva. Aquestes disposicions queden recollides en l'article 40 del desplegament normatiu del Pla Especial, que literalment diu:

"Article 40. – Resta d'instal·lacions tècniques

Pel que fa a la resta d'instal·lacions tècniques que inclouen les instal·lacions industrials per a la producció d'energia eòlica (parcs eòlics), els abocadors i el tractament i eliminació d'escombraries, el Pla no admet la possibilitat d'instal·lació en l'àmbit forestal.

Tan sols s'admetrà l'ús de residus inerts per reomplir les àrees malmeses per les activitats extractives, amb la finalitat de restituir una topografia adient, i si s'efectua simultàniament la restauració vegetal prevista en la legislació vigent i segons criteris paisatgístics".

Així doncs, el Pla Especial que regula l'àmbit de la pedrera de la Vallensana estableix de forma clara que la restauració "tan sols" es podrà fer amb "l'ús de residus inerts". La delimitació d'un únic tipus de material per a la realització de la restauració de la pedrera –els "residus inerts"- impossibilita la

utilització de qualsevol altre tipus de residu o producte per a aquesta tasca. És per això que el projecte de restauració actualment vigent, amb llicència atorgada per l'Ajuntament de Badalona, és de monodipòsit de terres i runes, les quals tenen la consideració de residus inerts, segons el Catàleg de Residus actualment vigent.

Així mateix, el Pla Especial deixa clar que l'única finalitat de la deposició dels residus inerts és la de "restituir una topografia adient". No planteja, en conseqüència, la deposició de residus inerts amb un objectiu final diferent d'aquest ni amb un caràcter provisional.

Ateses aquestes consideracions, entenem que el conveni signat el passat 2 de juny s'ha de considerar nul, ja que planteja uns compromisos clarament incompatibles amb allò establert al Pla Especial de Protecció i Millora del Sector Sud de la Serralada de Marina, on està inclosa la pedrera de la Vallensana.

Mitjançant l'esmentat conveni, les parts signants acorden "realitzar una prova pilot d'utilització de rebuig d'Ecoparcs degudament embalat, com a material de rebliment per a l'esmentada restauració".

Així mateix, la deposició del rebuig d'ecoparcs degudament embalat té, a parer d'aquesta part, caràcter provisional, en produir-se en el marc d'una "prova pilot". És en aquest sentit que aquesta deposició no compleix el requisit expressat al Pla Especial, pel que fa a l'objectiu de "restituir una topografia adient", ja que s'entén que la restitució d'aquesta topografia només pot fer-se efectiva mitjançant una disposició que des del seu inici tingui caràcter definitiu. De fet, el propi conveni especifica, en la clàusula tercera, que correspon a Gestora Metropolitana de Runes "adaptar el projecte de restauració de la pedrera de la Vallensana, en cas que, previ dictamen de la Comissió Tècnica prevista al conveni de 23 d'octubre de 2003, les Administracions signatàries d'aquest conveni acceptessin el subproducte resultant del tractament de la fracció resta provinent dels ecoparcs metropolitans, per a la seva utilització en el procés de restauració i sol·licitar els permisos pertinents". Per tant, el propi conveni indica que la deposició de material que s'acorda fer en el marc de la "prova pilot" té caràcter provisional i no serveix per restituir una topografia determinada, sinó per determinar si el rebuig d'ecoparc pot ser considerat, a parer de les administracions signatàries, apte per a la seva utilització en el procés de restauració.

Pel que fa a la naturalesa del "material de rebuig d'ecoparcs", els informes emesos per l'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus com a fonaments per al dictamen de proposta d'aprovació del conveni de col·laboració, emès a Barcelona el 21 d'abril de 2005 pel secretari general de l'EMSHTR, conclouen que "el material que es proposa pel replè és un producte i no un residu" (Informe de 16 de setembre de 2004, de la directora de Serveis Jurídics Administratius de l'EMSHTR).

No obstant això, els informes tècnics previs, a partir dels quals l'Entitat ha elaborat els informes definitius per a l'aprovació del conveni, contempnen com a hipòtesi que el material es pugui considerar com a residu. Aquest extrem es recull a l'informe emès el 13 de setembre de 2004 pel director de Serveis de Prevenció i Gestió de Residus de l'EMSHTR, que reproduïx el resum executiu del projecte "Producto para la restauración de canteras abandonadas", en el qual literalment es diu:

"No obstante, aún en la hipótesis remota de que dicho material fuera considerado residuo (inerte, en todo caso con menos de un 5% de materia orgánica fermentable), la operación de relleno de canteras en ningún caso debería ser considerada una operación de vertido".

A parer d'aquesta part, l'existència de menys d'un "5%" de "matèria orgànica fermentable" implica per ella mateixa que el material no pot tenir la consideració d'inert. És en aquest sentit que, tan si jurídicament té la consideració de producte o de residu, considerem que el material proposat per al rebliment no és ni un producte ni un residu inert, ja que almenys un 5% de la seva composició és orgànica fermentable.

Així mateix, aquesta part considera que en el cas que es qualifiqués com a residu, el "material de rebuig degudament embalat" no apareix en el Catàleg de Residus de Catalunya actualment vigent, ni entre el grup de residus classificats com a inerts ni en la resta de grups de classificació.

En conseqüència, la naturalesa jurídica i material del rebuig d'ecoparc també el situaria, a parer d'aquesta part, fora dels requeriments marcats pel Pla Especial de Protecció i Millora del Sector Sud de la Serralada de Marina, el qual, com s'ha dit, estableix que la restauració "tan sols" es podrà fer amb "l'ús de residus inerts". En definitiva, entenem que quan jurídicament es considera que el material és un producte i no un residu inert, s'impossibilita el seu ús per a la restauració, atès que els "residus inerts" són l'únic material que el Pla permet utilitzar per a la restauració de la pedrera. Alhora, aquesta part entén que si la "hipòtesi remota" que contempla l'EMSHTR es fes efectiva i el material proposat es considerés, des del punt de vista normatiu, un residu, el seu caràcter inert

quedaria descartat, a parer d'aquesta part, d'una banda per l'existència d'un 5% de matèria orgànica fermentable i, de l'altra, pel fet que el material proposat no es troba especificat en el Catàleg de Residus de Catalunya.

En aquest sentit, la definició de residus inerts (article 2.b) del RD 1481/2001 descarta l'existència de cap element biodegradable i la generació de lixiviats en quantitats que no siguin insignificants, quan literalment diu:

“b) “Residuos inertes”: aquellos residuos no peligrosos que no experimentan transformaciones físicas, químicas o biológicas significativas. Los residuos inertes no son solubles ni combustibles, ni reaccionan física ni químicamente ni de ninguna otra manera, ni son biodegradables, ni afectan negativamente a otras materias con las cuales entran en contacto de forma que puedan dar lugar a contaminación del medio ambiente o perjudicar la salud humana. La lixiviabilidad total, el contenido de contaminantes de los residuos y la ecotoxicidad del lixiviado deberán ser insignificantes, y en particular no deberán suponer un riesgo para las aguas superficiales y/o subterráneas”.

Les administracions signatàries del conveni afirmen, en el dossier de presentació de la prova pilot de la pedrera de la Vallensana difós amb motiu de l'acte de signatura de l'acord que “la revisió del Programa de gestió de residus municipals de Catalunya preveu la implantació d'un nou model de gestió de residus que inclou el tractament de la fracció resta i l'obtenció d'un rebuig compactat i embalat per aprofitar en restauracions paisatgístiques o bé per a la seva disposició final a dipòsit controlat de classe II”.

Amb aquesta consideració, aquesta part entén que les pròpies administracions reconeixen que el material proposat no és inert, ja que el residus inerts són els que es destinen a restauracions paisatgístiques (terres i runes) o a dipòsit controlat de classe I, i no a l'esmentat dipòsit controlat de classe II, que és on es destinen els residus no especials (article 5.1 del Decret 1/1997).

En aquest sentit, aquesta part entén també que en el cas que jurídicament es consideri que el material proposat és un producte i no un residu, la seva utilització hauria de quedar regulada en una normativa específica i diferenciada de la que regula la gestió dels residus, cosa que en aquests moments no es dona. Aquest buit provoca la incongruència entre el fet que les administracions afirmen que el material proposat “és un producte i no un residu” i el fet que el seu ús es prevegi sota el marc normatiu i de planificació de la gestió dels residus, i per part d'administracions i empreses relacionades amb el tractament i la gestió dels residus.

Així mateix, aquesta part considera que juntament amb l'objectiu de restauració de la pedrera de la Vallensana, el conveni implica, tant amb la prova pilot com amb la possibilitat d'utilització del material proposat per a la resta de la restauració, l'emplaçament d'un dipòsit controlat de residus municipals, o, fent servir l'argument jurídic del producte, d'un dipòsit controlat d'un producte format per residus municipals, amb proporcions de residus inerts i de residus no especials. Aquest fet, a parer d'aquesta part, també contradiria allò establert pel Pla Especial de Protecció i Millora del Sector Sud de la Serralada de Marina, que diu literalment: “pel que fa a la resta d'instal·lacions tècniques que inclouen les instal·lacions industrials per a la producció d'energia eòlica (parcs eòlics), els abocadors i el tractament i eliminació d'escombraries, el Pla no admet la possibilitat d'instal·lació en l'àmbit forestal”.

D'altra banda, aquestes consideracions es veuen reforçades amb els arguments que fonamenten la Sentència núm. 437, de 26 de maig de 2005 del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que fa referència a la Pedrera del Papiol, en la qual es concreten una sèrie de criteris que podem aplicar al conveni que ens ocupa.

El tipus de residus que es vol utilitzar mitjançant aquest conveni són el subproducte resultant del tractament de la fracció resta als Ecoparcs Metropolitans, que és el rebuig inertitzat d'aquestes instal·lacions.

Segons la Sentència esmentada, aquest tipus de residus s'ha de considerar “no especials”, és a dir, urbans o municipals inclosos al grup 20 del catàleg de Residus amb una proporció de biodegradables inferior al 15% (ni inerts, ni especials, segons l'article 29.2 de la Llei 6/1993 de Residus), exigint-se una cobertura i segellat igual a la prevista al Decret 1/1997 per al dipòsit de residus especials de classe II.

És a dir, en l'esmentada sentència s'arriba a la conclusió que no són residus inerts, perquè, segons la pròpia sentència, “la definició de residuos inertes (art. 29-4 de la Llei 6/1993 de Residuos, artículo 2.b) del Real Decreto 1481/2001 i Directiva 1999/31/CE, no se compadece con la presencia de hasta un 15 % de biodegradables, ni con la generación de lixiviados. En definitiva, que no se trata de

residuos asimilables a los de clase I". Amb aquest conveni es fa possible "el vertido de residuos clase II, es decir, residuos no especiales (art.5.1 del Decret 1/1997)".

Així doncs, aplicant el criteri definit a la Sentència núm. 437, de 26 de maig de 2005 del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el cas que ens ocupa es vulnera clarament el contingut de l'article 40 del Pla Especial que regula l'àmbit de la pedrera de la Vallensana.

De conformitat amb els arguments anteriors, el que realment es vol fer amb aquest conveni és crear un dipòsit controlat de residus municipals no inerts dins d'una pedrera.

Segons la Sentència núm. 437 del TSJC de 26 de maig de 2005, l'ús urbanístic d'abocador de residus municipals "se sitúa fuera de la órbita o perímetro de una actividad extractiva y de su concreto programa de restauración". Així mateix, "se forma suficiente y cumplida convicción de que con ocasión de unas actuaciones extractivas de tercero por la parte (demandada) se trata de hacer valer un proyecto sustancialmente dirigido a depositar materiales de desecho ajenos (aquí, previsión de un depósito controlado de residuos municipales), de la naturaleza que anteriormente se ha ido exponiendo, tendentes al relleno de una pedrera y si bien veladamente se manifiesta que el objetivo último de la actuación es restaurarla, (...) la conclusión a la que se llega es a que por la iniciativa subjetiva de esa actuación (distinta de la extractiva) por la naturaleza intrínseca de los materiales a que se alude-ajena igualmente a la misma- y especialmente por los ámbitos territoriales que corresponden a los mismos, y, a no dudar, por la finalidad y el aprovechamiento que se busca de la total actuación, nos hallamos ante una innegable actividad de vertedero de basuras o/y desechos".

En definitiva, s'està utilitzant fraudulentament el pla de rebliment de la pedrera com a instrument que doni cobertura legal a l'establiment d'un dipòsit de residus municipals amb material resultant dels ecoparcs. A més això s'autoritza a través d'un conveni, sense la llicència ambiental pertinent, i com a "prova pilot", sense tenir en compte la normativa que ho regula, concretament la Llei 6/1993, de Residus i el Reial Decret 1481/2001.

D'altra banda, els articles 56.2 i 221.2 i 3 de les Normes Urbanístiques del Pla General Metropolità exigeixen que el planejament ha de preveure les reserves de sòl necessàries per als serveis tècnics metropolitans, a concretar mitjançant la redacció de Plans especials ajustats a la planificació prèvia determinada a l'article 220.

Així mateix, de conformitat amb la legislació urbanística (actual article 34 de la Llei 2/2002 d'Urbanisme), la sentència que estem comentant en tot moment, que reitera el que va sentenciar la mateixa sala en Sentència nº 799, de 16 de juliol de 1999, estableix que "un vertedero deberá constituirse con la relevancia de un sistema general con lo que ello representa de exigencias que desde el planeamiento urbanístico general deberán ser las que han de dar la adecuada cobertura jurídica urbanística, a concretar finalmente en el instrumento jurídico urbanístico de su razón".

Així mateix, també diu que "cuando de un vertedero municipal se trata y con mucha mayor razón si lo es plurimunicipal o comarcal debe estarse a que se trata de un supuesto a comprender inexorablemente en la categoría de los sistemas que son precisamente los que dan contenido y viabilidad a la estructura general i orgánica del territorio i integran los elementos determinantes del desarrollo urbano".

Seguint amb aquest raonament, i de conformitat amb l'article 34 de l'actual Llei d'urbanisme (antiga Llei del sòl) són les figures de planejament general les que han de vertebrar, estructurar, distribuir i organitzar l'estructura general i orgànica del territori i, per tant, els corresponents Sistemes, entre ells els dels abocadors comarcals i metropolitans. En el cas que ens ocupa, el Pla General Metropolità.

Segons la Sentència 799, de 16 de juliol de 1999, "tratar de hurtar esa vertebración, estructuración i organización del Plan General y redirigir el caso al régimen jurídico de las licencias ya se puede comprender que dista mucho de poder aceptarse".

En el cas que ens ocupa ni tan sols es redirigeix el cas al règim jurídic de les llicències donat que s'aprova un dipòsit de residus mitjançant un conveni i la figura no regulada en lloc de la "prova pilot".

En resum, aquesta part

CONSIDERA

Que el Pla Especial de Protecció i Millora del Sector Sud de la Serralada de Marina impossibilita la realització dels compromisos adquirits per les parts signants del conveni de 2 de juny de 2005 relatiu a la restauració de la pedrera de la Vallensana i la realització d'una

prova pilot sobre l'ús de rebuig d'ecoparcs com a material de rebliment de l'esmentada restauració, en base a diversos fets, entre els quals aquesta part destaca:

1. El Pla només permet l'ús de residus inerts per efectuar la restauració de la pedrera, mentre que la composició del rebuig d'ecoparc no és totalment inerta, amb presència de residus no especials biodegradables que assimilen el material proposat al residu que ha d'anar a un dipòsit de classe II, de residus no especials.
2. El Pla només permet l'ús de residus inerts per efectuar la restauració de la pedrera, mentre que els informes tècnics de les administracions asseguruen que "el material que es proposa pel replè és un producte i no un residu". Més enllà de si jurídicament i tècnica és considerat com un residu o com un producte, el material proposat no es troba inclòs com a residu inert en la catalogació de residus actualment vigent i, per tant, no respon a la condició definida pel Pla Especial.
3. El Pla no admet la instal·lació d'abocadors (dipòsits controlats) a l'entorn regulat, mentre que el conveni implica, amb la prova pilot i la possibilitat d'ús del material per completar la restauració de la pedrera, l'establiment en aquest espai d'un dipòsit controlat de residus municipals provinents d'ecoparc.
4. El Pla Especial estableix que l'única finalitat de la disposició dels residus inerts a la pedrera és la de "restituir una topografia adient", mentre que la prova pilot proposada al conveni té com a objectiu determinar la viabilitat tècnica de l'ús de bales plastificades com a material de rebliment per a la restauració de pedreres, tenint la disposició un caràcter provisional, sense que amb aquesta deposició es pretengui restituir una topografia adient, sinó comprovar la validesa d'un procediment.

Que la Sentència núm. 437, de 26 de maig de 2005, del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, relativa a la pedrera del Papiol, estableix una jurisprudència aplicable a aquest conveni i als acords que desenvolupa, essent aquesta contrària als mateixos.

Per la qual cosa

DEMANA

Que sigui considerat com a nul el conveni signat a Barcelona el 2 de juny de 2005 l'objecte del qual és "la col·laboració entre l'Ajuntament (de Badalona), l'Entitat Metropolitana (de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus), l'Agència de Residus de Catalunya i Gestora Metropolitana de Runes, SA, per restaurar la pedrera de la Vallensana amb el monodipòsit de terres i runes, per avançar en el reciclatge de runes de la construcció i per realitzar una prova pilot d'utilització de rebuig d'ecoparcs degudament embalat, com a material de rebliment per a l'esmentada restauració".

Badalona, 28 de juliol de 2005